

PEDAGOGLARDA KASBIY KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH METODLARI.

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Pedagogika va psixologiya yo‘nalishi

3- bosqich talabasi

Tillayeva Sevinch Saidali qizi

Anotatsiya: Mazkur ishda pedagoglarda kasbiy kompetentligini rivojlantirish metodlari yoritib beriladi. Unda o‘qituvchining kasbiy bilim, ko‘nikma va malakalarini oshirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlarning ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, malaka oshirish kurslari, interfaol metodlar, innovatsion texnologiyalar va mustaqil ta’lim orqali pedagoglarning kasbiy rivojlanishiga erishish yo‘llari ko‘rsatib o‘tiladi. Tadqiqotda kasbiy kompetentlikni rivojlantirish o‘qituvchining ta’lim jarayonidagi samaradorligini oshirishda muhim omil ekanligi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: pedagog kasbiy kompetentligi, uzluksiz ta’lim, malaka oshirish, pedagogik mahorat, interfaol metodlar, innovatsion ta’lim, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, psixologik-pedagogik yondashuv, tajriba almashish, o‘z-o‘zini rivojlantirish, refleksiya, ta’lim sifati.

Kirish

“Kasbiy kompetentlik” tushunchasi ta’lim sohasiga bir qator ilmiy-amaliy tadqiqotlar, ijodiy va psixologik izlanishlarning natijasi sifatida kirib kelgan. Jumladan, N.A.Muslimov, M.H.Usmonboyeva, D.M.Sayfurov, A.B.To‘rayevlar tomonidan o‘tkazilgan tadqiqotlarda kasbiy kompetentlikka quyidagicha ta’rif beriladi: “Kasbiy kompetentlik — mutaxassis tomonidan kasbiy faoliyatni amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan bilim, ko‘nikma va malakalarning egallanishi va ularni amalda yuqori darajada qo‘llay olinishi”. Ta’lim modernizatsiyasi sharoitida pedagog shaxsining kompetentligini rivojlantirish strategik vazifadir. O‘qituvchi endilikda nafaqat bilim beruvchi, balki o‘quvchi shaxsini rivojlantiruvchi, ijodkorlik va mustaqil fikrlashni rag‘batlantiruvchi

yetakchi sifatida namoyon bo‘ladi. Shu bois kompetentlik yondashuvi ta’lim jarayonini insonparvarlik va innovatsion amaliyot bilan bog‘laydi.

Asosiy qism

Pedagoglarda kasbiy kompetentligini rivojlantirish metodlari

Hozirgi kunda ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar pedagoglardan yuqori darajadagi kasbiy kompetentlikni talab etmoqda. Kasbiy kompetentlik o‘qituvchining nafaqat fan bo‘yicha bilimga ega bo‘lishini, balki pedagogik mahorat, psixologik yondashuv, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va o‘z ustida doimiy ishlash qobiliyatlarini ham o‘z ichiga oladi. Shu sababli pedagoglarda kasbiy kompetentligini rivojlantirish ta’lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Pedagoglarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda eng muhim metodlardan biri — uzluksiz kasbiy ta’lim hisoblanadi. Malaka oshirish kurslari, seminar-treninglar va metodik seminarlar o‘qituvchilarga zamonaviy ta’lim metodlari bilan tanishish, yangi pedagogik tajribalarni o‘rganish imkonini beradi. Pedagoglarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda eng muhim metodlardan biri — uzluksiz kasbiy ta’lim hisoblanadi. Malaka oshirish kurslari, seminar-treninglar va metodik seminarlar o‘qituvchilarga zamonaviy ta’lim metodlari bilan tanishish, yangi pedagogik tajribalarni o‘rganish imkonini beradi. Bunday mashg‘ulotlar orqali pedagoglar o‘z bilimlarini yangilab boradi va kasbiy faoliyatiga ijodiy yondashishni o‘rganadi.

Yana bir samarali metod — interfaol o‘qitish usullaridan foydalanishdir. Muammoli ta’lim, munozara, loyihaviy faoliyat, amaliy mashg‘ulotlar pedagogning dars jarayonini samarali tashkil etish kompetentligini rivojlantiradi. Bu metodlar o‘qituvchida tahliliy fikrlash, muammolarni hal qilish va o‘quvchilar bilan samarali muloqot o‘rnatish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo‘llash ham kasbiy kompetentlikni oshirishda muhim o‘rin tutadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli platformalar, elektron ta’lim resurslaridan foydalanish pedagogning zamon talablariga moslashishiga yordam beradi. Bu esa ta’lim jarayonining sifati va samaradorligini oshiradi.

Shuningdek, o'z-o'zini rivojlantirish va mustaqil ta'lim metodlari ham pedagog kasbiy kompetentligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Pedagog ilmiy adabiyotlar bilan ishlashi, ilg'or tajribalarni o'rganishi, ochiq darslar o'tkazishi va o'z faoliyatini tahlil qilib borishi orqali kasbiy salohiyatini oshiradi. Refleksiya jarayoni o'qituvchining kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga yordam beradi.

Pedagoglarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda uzluksiz kasbiy ta'lim muhim metodlardan biridir. Malaka oshirish kurslari, seminar va treninglar orqali o'qituvchilar zamonaviy pedagogik yondashuvlar, yangi ta'lim metodlari va ilg'or tajribalar bilan tanishadilar. Bu jarayon pedagogning kasbiy bilimlarini muntazam yangilab borishiga xizmat qiladi.

Zamonaviy ta'lim tizimi pedagoglardan yuqori darajadagi kasbiy kompetentlikni talab etadi. Kasbiy kompetentlik pedagogning fan bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lishi bilan bir qatorda, pedagogik mahorat, psixologik yondashuv, kommunikativ madaniyat, innovatsion fikrlash hamda axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish qobiliyatlarini ham o'z ichiga oladi. Shu bois pedagoglarda kasbiy kompetentligini rivojlantirish ta'lim sifatini oshirishning muhim sharti hisoblanadi.

Kasbiy kompetentlikni rivojlantirishda interfaol o'qitish metodlari alohida ahamiyatga ega. Muammoli ta'lim, munozara, loyiha metodi, guruhli ishlar va amaliy mashg'ulotlar o'qituvchining darsni samarali tashkil etish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ushbu metodlar pedagogda tahliliy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish va o'quvchilar bilan samarali muloqot o'rnatish kompetentligini shakllantiradi.

Shuningdek, innovatsion va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish pedagogning kasbiy rivojida muhim o'rin tutadi. Raqamli ta'lim platformalari, elektron resurslar, masofaviy ta'lim vositalari o'qituvchining zamon talablariga moslashuvchanligini oshiradi va ta'lim jarayonining samaradorligini ta'minlaydi.

Pedagog kasbiy kompetentligining muhim jihatlaridan biri — psixologik-pedagogik tayyorgarlikdir. O'quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish, ularning

qiziqishlarini anglash pedagogga ta'lim jarayonini to'g'ri rejalashtirish imkonini beradi. Bu esa o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida ijobiy pedagogik muhitni shakllantiradi.

Kasbiy kompetentlikni rivojlantirishda tajriba almashish va hamkorlik metodlari ham samarali hisoblanadi. Metodik birlashmalar, ochiq darslar, ustoz-shogird tizimi orqali pedagoglar o'zaro bilim va tajriba almashadilar. Bu jarayon kasbiy o'sishni tezlashtiradi va pedagogik jamoaning rivojlanishiga xizmat qiladi

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, pedagoglarda kasbiy kompetentligini rivojlantirish tizimli va uzluksiz jarayon bo'lib, u ta'lim sifati, o'qituvchining professional o'sishi hamda jamiyatning intellektual taraqqiyotida muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy metodlardan samarali foydalanish pedagogning kasbiy faoliyatida yuqori natijalarga erishishiga xizmat qiladi. Bundan tashqari, o'z-o'zini rivojlantirish, refleksiya va faoliyatni tahlil qilish pedagog kasbiy o'sishining ajralmas qismi hisoblanadi. O'qituvchi o'z faoliyatidagi yutuq va kamchiliklarni aniqlab, ular ustida muntazam ishlasa, ta'lim jarayonining samaradorligi yanada ortadi. Bu esa nafaqat pedagogning shaxsiy rivojlanishiga, balki o'quvchilarning ta'lim olish sifatiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Umuman olganda, pedagoglarda kasbiy kompetentligini rivojlantirish tizimli, uzluksiz va kompleks jarayon bo'lib, u ta'lim tizimining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Zamonaviy metod va yondashuvlardan samarali foydalanish orqali yuqori malakali, raqobatbardosh va ijodkor pedagog kadrlarni tayyorlash imkoniyati yaratiladi. Bu esa jamiyatning intellektual salohiyatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. <https://peskiadmin.ru/uz/delovoi-stil-odezhdy-dlya-muzhchin-bazovyi-povsednevnyi.html>
2. http://www.bikr.ru/delovoj_etiket
3. [http://window.edu.ru/library/pdf2txt/755/44755/25852/](http://window.edu.ru/library/pdf2txt/755/44755/25852/page3) page3 Коробкова делового общения